ePublishing

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Panhellenic Conference of Educational Sciences

Vol 1 (2017)

7ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

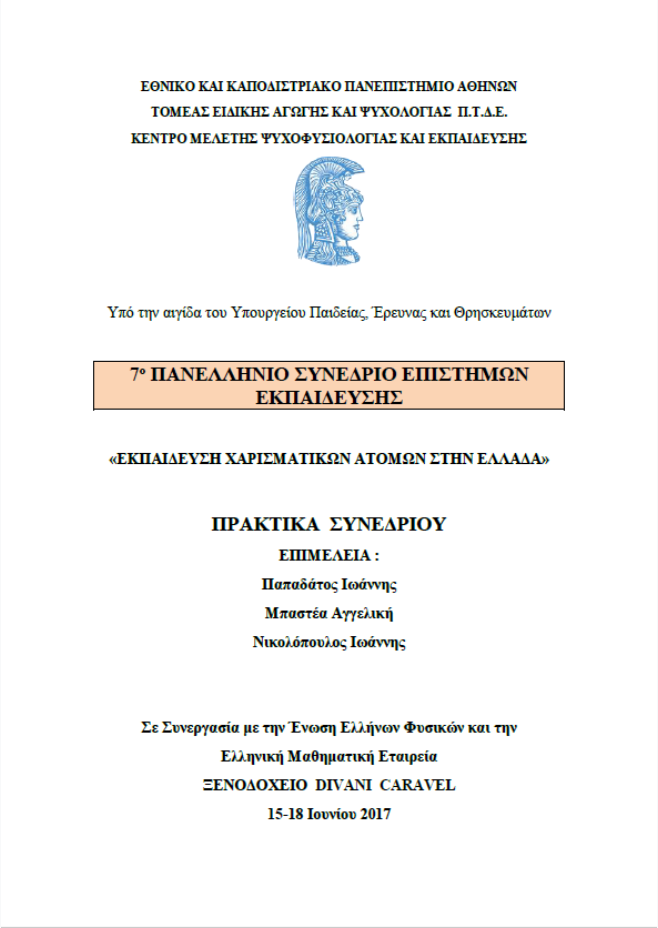

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ Π.Τ.Δ.Ε.
ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΨΥΧΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων

7ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

«ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ :
Παπαδάτος Ιωάννης
Μπαστέα Αγγελική
Νικολόπουλος Ιωάννης

Σε Συνεργασία με την Ένωση Ελλήνων Φυσικών και την
Ελληνική Μαθηματική Εταιρεία
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ DIVANI CARAVEL
15-18 Ιουνίου 2017

Χαρισματικότητα και Ξένες Γλώσσες

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΒΛΑΣΟΠΟΥΛΟΥ, ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΗΜΑΚΑΚΟΥ

doi: 10.12681/edusc.1690

To cite this article:

ΒΛΑΣΟΠΟΥΛΟΥ Σ., & ΔΗΜΑΚΑΚΟΥ Κ. (2019). Χαρισματικότητα και Ξένες Γλώσσες. *Panhellenic Conference of Educational Sciences*, *1*, 81–90. https://doi.org/10.12681/edusc.1690

https://epublishing.ekt.gr | **e-Publisher:** EKT | **Downloaded at:** 13/12/2025 13:01:47

Χαρισματικότητα και Ξένες Γλώσσες

Βλασοπούλου Σταυρούλα, Ψυχολόγος, ΕΚΠΑ

roula_vls@hotmail.com

Δημακάκου Κυριακή, Ψυχολόγος, ΕΚΠΑ

kdimakakou92@gmail.com

Περίληψη

Σύμφωνα με τον Εθνικό Οργανισμό Χαρισματικών Παιδιών των ΗΠΑ (NAGC, 2010), χαρισματικό είναι το άτομο που δείχνει ή έχει τη δυνατότητα να δείξει ένα εξαιρετικό επίπεδο σε έναν ή περισσότερους τομείς έκφρασης. Η ικανότητα αυτή είναι εμφανής στα νέα παιδιά ως εξαιρετική επίδοση σε τεστ νοημοσύνης ή γίνεται αντιληπτή ως ένας γρήγορος ρυθμός μάθησης, συγκριτικά με άλλα παιδιά της ηλικίας τους ή ως μια εξαιρετική επιτυχία σε ένα τομέα.Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η βιβλιογραφική ανασκόπηση ερευνών που διερευνούν τις ικανότητες των χαρισματικών παιδιών στην εκμάθηση ξένων γλωσσών και ο εντοπισμός διαφορών σε σύγκριση με τον υπόλοιπο μαθητικό πληθυσμό. Τα αποτελέσματα της εν λόγω βιβλιογραφικής ανασκόπησης έδειξαν ότι τα χαρισματικά παιδιά έχουν εγγενές ισχυρό κίνητρο να γίνουν αυθεντίες στον τομέα όπου έχουν κλίση. Έχουν καλύτερες επιδόσεις στη μνήμη εργασίας, στον έλεγχο παρεμβολής άσχετων πληροφοριών, στην ταχύτητα επεξεργασίας πληροφοριών απότους συνομήλικούς τους και κάνουν ισχυρές εσωτερικές αιτιακές αποδόσεις. Επιπλέον, βρέθηκε ότι οι χαρισματικοί μαθητές δεσμεύονται και εμπλέκονται με ενδιαφέρον στη διαδικασία μάθησης και είναι θετικοί στην εκμάθηση ξένων γλωσσών, απολαμβάνουν τις προκλήσεις και έχουν την ανάγκη να τις μαθαίνουν ποιοτικά. Σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν η διδασκαλία και το οικογενειακό περιβάλλον των παιδιών. Μέσα από προτάσεις προς εκπαιδευτικούς, αναδεικνύεται η σημασία της διαφοροποιημένης διδασκαλίας και του εμπλουτισμού της εκπαιδευτικής διαδικασίας κατά την διδασκαλία ξένων γλωσσών σε χαρισματικά παιδιά.

Λέξεις-Κλειδιά: Χαρισματικά παιδιά, ξένες γλώσσες

Abstract

Gifted individuals are those who demonstrate outstanding levels of aptitude or competence in one or more domains (NAGC, 2010). This aptitude can be evident in young children as exceptional performance on tests of ability or as a rapid rate of learning, compared to other students of the same age, or in actual achievement in a domain. The purpose of this study is to review literature on special abilities of gifted children in foreign language learning and point out differences between gifted and normal students in language acquisition. Results show that gifted children have a deep intrinsic motivation to master the domain in which they have high ability. In comparison with mainstream peers, they have better performance in working memory, mental-attentional capacity, inhibition, speed of information processing and they make strong internal attributions. Besides, gifted children seem to have high levels of commitment and motivation in learning, enjoy challenges and show positive attitudes at second language acquisition. Teaching style and family environment play an important role at language learning for gifted children. Principles of teaching for gifted children are proposed and value of differential teaching is pointed out.

Key words: gifted children, foreign languages

Ορισμός χαρισματικότητας

Σύμφωνα με τον Εθνικό Οργανισμό Χαρισματικών Παιδιών των ΗΠΑ (NAGC, 2010), χαρισματικό άτομο είναι κάποιος, ο οποίος δείχνει ή έχει τη δυνατότητα να δείξει ένα εξαιρετικό επίπεδο σε έναν ή περισσότερους τομείς της έκφρασης. Οι τομείς αυτοί περιλαμβάνουν οποιοδήποτε δομημένο πεδίο δραστηριότητας με το δικό του συμβολικό σύστημα, όπως είναι τα μαθηματικά, η μουσική και η γλώσσα. Μπορεί όμως να αφορά και σε ένα σύνολο αισθησιοκινητικών δεξιοτήτων, όπως η ζωγραφική, ο χορός και τα αθλήματα. Η ικανότητα αυτή είναι εμφανής στα νέα παιδιά ως εξαιρετική επίδοση σε τεστ ή ως ένας γρήγορος ρυθμός μάθησης, συγκριτικά με τα άλλα παιδιά της ηλικίας τους ή ως μια εξαιρετική επιτυχία σε ένα τομέα.

Ο όρος χαρισματικός στην εκπαίδευση χρησιμοποιείται για να περιγράψει παιδιά που έχουν ανώτερες νοητικές ικανότητες ή σημειώνουν πολύ υψηλά ακαδημαϊκά επιτεύγματα (Feldhusen,2001). Σε γενικές γραμμές, αναφέρεται σε παιδιά που μαθαίνουν εύκολα και γρήγορα, χρησιμοποιούν τη λογική με ευχέρεια, σκέφτονται με αφαιρετικό τρόπο, έχουν ανεπτυγμένες γλωσσικές ή/και μαθηματικές δεξιότητες και συγκρατούν πληροφορίες εξαιρετικά καλά. Η γνωστική τους υπεροχή διακρίνεται στην ικανότητά τους να λειτουργούν νοητικά σε υψηλότερα επίπεδα από τα τυπικά ή κανονικά για την χρονολογική τους ηλικία. Για να αναγνωριστεί ένα παιδί ως χαρισματικό, αξιολογείται ο δείκτης νοημοσύνης του σε συνδυασμό με την επίδοση

μέσα από τεστ ακαδημαϊκών ικανοτήτων καθώς και κλίμακες βαθμολόγησης από γονείς και εκπαιδευτικούς (Feldhusen,2001).

Χαρακτηριστικά χαρισματικών παιδιών

Τα χαρισματικά παιδιά επιδεικνύουν διαφορετικά χαρακτηριστικά από τα υπόλοιπα παιδιά. Τα χαρακτηριστικά αυτά αφορούν τον γνωστικό τομέα όπως η ανεπτυγμένη κατανόηση, το διαφορετικό ενδιαφέρον και η υψηλή περιέργεια καθώς και το υψηλό επίπεδο γλωσσικής ανάπτυξης και γλωσσικής ικανότητας (Clark, 2002). Διακρίνονται, επίσης, από συναισθηματικά χαρακτηριστικά όπως η επίγνωση της διαφορετικότητάς τους, η αίσθηση του χιούμορ, ο ιδεαλισμός και η τελειομανία. Τα χαρακτηριστικά των χαρισματικών παιδιών αφορούν επίσης και τον σωματικό τομέα, καθώς η πνευματική τους ανάπτυξη εξελίσσεται με πιο γοργούς ρυθμούς σε σχέση με τη σωματική. Επιπλέον, τα χαρισματικά παιδιά διαθέτουν διαισθητικά χαρακτηριστικά, όπως η περιέργεια και το άνοιγμα σε νέες εμπειρίες και κοινωνικά χαρακτηριστικά, όπως η ισχυρή κινητοποίηση από ανάγκες αυτοπραγμάτωσης, το ενδιαφέρον για κοινωνικά προβλήματα και την επίλυσή τους, η ηγεσία και η ενασχόλησή τους με μετα-ανάγκες της κοινωνίας, όπως η δικαιοσύνη και η αλήθεια (Clark, 2002).

Τα χαρισματικά παιδιά φαίνεται ότι έχουν ένα εγγενές και ισχυρό κίνητρο να γίνουν αυθεντίες στον τομέα στον οποίο έχουν υψηλές ικανότητες(Winner, 2000). Είναι δύσκολο να μείνουν μακριά από τις δραστηριότητες στις οποίες εκφράζουν τη χαρισματικότητά τους, όπως ένα μουσικό όργανο, ενώ επιδεικνύουν ισχυρό ενδιαφέρον και μπορούν να συγκεντρωθούν απόλυτα, όταν εξασκούνται στον τομέα που είναι χαρισματικοί, χάνοντας την επαφή με τον πραγματικό κόσμο. Συνδυάζουν δηλαδή το πάθος με την ικανότητα που έχουν να μαθαίνουν εύκολα (Winner, 2000).

Τα χαρισματικά παιδιά έχουν καλύτερες επιδόσεις από τους συνομηλίκους τους στη μνήμη εργασίας. Σύμφωνα με τους Baddeley & Hitch (1974), η μνήμη εργασίας αναφέρεται στην ταυτόχρονη ικανότητά αποθήκευσης και επεξεργασίας της πληροφορίας, έχει πολυδιάστατο χαρακτήρα και δεν ταυτίζεται με τη βραχύχρονη μνήμη. Η καλύτερη επίδοση των χαρισματικών παιδιών στη μνήμη εργασίας μπορεί να αποδοθεί στην αποτελεσματικότερη ανάκτηση και αποκωδικοποίηση πληροφοριών και στη χρήση κατάλληλων στρατηγικών. Ο έλεγχος παρεμβολής άσχετων πληροφοριών είναι μια γνωστική διαδικασία που διακρίνει τα χαρισματικά παιδιά από τους συνομηλίκους τους, η οποία μάλλον οφείλεται στις καλύτερες μεταγνωστικές διαδικασίες που χρησιμοποιούν. Επιπρόσθετα, τα χαρισματικά παιδιά απαντούν πιο γρήγορα σε μια ποικιλία δραστηριοτήτων αυξανόμενης περιπλοκότητας. Η ταχύτητα στην επεξεργασία πληροφοριών οφείλεται και αυτή στην αποτελεσματική χρήση στοιχειωδών γνωστικών διαδικασιών από τα χαρισματικά παιδιά (Johnson, Im-Bolter&Pascual- Leone, 2003). Τα χαρισματικά παιδιά συνήθως έχουν την ικανότητα να επεξεργάζονται τα προβλήματα πολύ γρήγορα, καθώς έχουν πολύ καλή μνήμη που τους επιτρέπει να κάνουν εύκολα ανάκληση των πληροφοριών που χρειάζονται (Okan&Ispinar, 2009). Επομένως, οι επιδόσεις των χαρισματικών παιδιών στις γνωστικές διαδικασίες φαίνεται ότι είναι σε αντίστοιχο επίπεδο με αυτές παιδιών μεγαλύτερης ηλικίας από τη δική τους, ενώ είναι περισσότερο ανεπτυγμένες σε σχέση με αυτές των συνομήλικων τους (Johnson et al., 2003).

Συνοπτικά, τα χαρισματικά παιδιά είναι καλοί αναγνώστες, έχουν μεγάλη ευχέρεια στον προφορικό λόγο, δίνουν ασυνήθεις και πρωτότυπες απαντήσεις σε δραστηριότητες επίλυσης προβλημάτων και προτιμούν τις προφορικές από τις γραπτές ερωτήσεις. Ενδιαφέρονται για θέματα που απασχολούν μεγαλύτερα παιδιά, ενώ συχνά επικοινωνούν καλύτερα με τους ενήλικες σε σύγκριση με τους συνομήλικούς τους (CCEA, 2006).

Ξένες γλώσσες και χαρισματικά παιδιά

Η μάθηση είναι μια διαδικασία που συνδέεται με ψυχολογικές, βιολογικές και κοινωνικές μεταβλητές. Υπάρχουν ατομικές διαφορές στον τρόπο που ο κάθε μαθητής εμπλέκεται στην εκπαιδευτική διαδικασία. Τα βασικά χαρακτηριστικά των χαρισματικών παιδιών στη μάθηση είναι η δέσμευση και η εμπλοκή σε αυτή τη διαδικασία, το υψηλό κίνητρο και ο εσωτερικός έλεγχος. Όταν οι χαρισματικοί μαθητές εξασκούνται με το στυλ μάθησης που τους ταιριάζει και σε τομείς που τους ενδιαφέρουν, τότε σημειώνουν υψηλή ακαδημαϊκή επιτυχία (Altun & Yazici, 2010).

Σύμφωνα με την Υπόθεση περί Κρίσιμης Ηλικίας (Critical Period Hypothesis), η κρίσιμη περίοδος για την εκμάθηση μιας δεύτερης ξένης γλώσσας είναι στη σχολική περίοδο και κλείνει στην πρώιμη εφηβεία. Η μάθηση καθίσταται δηλαδή σταδιακά πιο δύσκολη από την ηλικία των έξι ή επτά ετών έως τα τελευταία εφηβικά χρόνια. Από την άλλη, τα παιδιά μπορεί όντως να έχουν ένα προβάδισμα στη κατάκτηση μιας δεύτερης γλώσσας σε σχέση με μεγαλύτερους ενήλικες αλλά όχι απαραίτητα στον ρυθμό με τον οποίο μαθαίνουν (Bain, McCallum, Mee Bell, Cochran & Sawyer, 2010). Δεδομένου ότι τα παιδιά έχουν κατακτήσει τη μητρική τους γλώσσα και τους βασικούς κανόνες συντακτικού και γραμματικής και έχουν αναπτύξει τη γλωσσική τους επίγνωση κατά τη σχολική ηλικία, η ηλικία των οκτώ έως δέκα ετών συνήθως προτείνεται προκειμένου να ξεκινήσουν να μαθαίνουν μια ξένη γλώσσα (Scott & Ytreberg, 1990).

Γενικά, τα παιδιά έχουν περισσότερη θετική διάθεση και λιγότερους ενδοιασμούς στην εκμάθηση ξένων γλωσσών, σε σχέση με τους ενήλικες, οι οποίοι συχνά έχουν λιγότερα κίνητρα (Okan & Ispinar, 2009). Μέσω της μάθησης οι άνθρωποι αποκτούν καινούριες γνώσεις και ικανότητες και το κίνητρο τους ωθεί ή τους ενθαρρύνει να συνεχίσουν αυτή τη διαδικασία. Τα κίνητρα παίζουν δηλαδή σημαντικό ρόλο στην επιτυχία ή την αποτυχία στην εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας και ιδιαίτερα τα εσωτερικά κίνητρα που χαρακτηρίζονται από τις θετικές στάσεις των μαθητών ως προς τη γλώσσα και την επιθυμία τους να ενταχθούν σε μια γλωσσική κοινότητα (Carrio-Pastor & MestreMestre, 2014).

Δεδομένου ότι η διδασκαλία της αγγλικής και οποιασδήποτε ξένης γλώσσας είναι ένα περίπλοκο έργο τόσο για τον καθηγητή όσο και για τον μαθητή, η εκμάθηση των αγγλικών μπορεί να είναι πολύ δύσκολο έργο για κάποιους μαθητές (Amjah, 2013). Εν όψει αυτών των δυσκολιών, οι μαθητές μπορούν να χάσουν εύκολα το ενδιαφέρον τους, το οποίο αποτελεί ένα από τα πιο ισχυρά κίνητρα για μάθηση. Αντιθέτως, οι χαρισματικοί μαθητές δεν τα παρατάνε εύκολα και επιδεικνύουν ιδιαίτερη επιμονή, όταν επιδιώκουν να μάθουν κάτι. Έχουν φαντασία και πολλές νέες ιδέες, ενώ δεν τους αρέσουν πολύ οι περιορισμοί. Απολαμβάνουν τις προκλήσεις, όταν μαθαίνουν μια ξένη γλώσσα και θέλουν να τη χρησιμοποιούν σε διάφορες δραστηριότητες.

Έχουν την ανάγκη, επομένως, να μαθαίνουν ποιοτικά τις ξένες γλώσσες σημειώνοντας με αυτόν τον τρόπο υψηλές επιδόσεις (Okan & Ispinar, 2009).

Ανάμεσα στις ελάχιστες έρευνες που διερευνούν τη γνωστική ικανότητα και την εκμάθηση ξένων γλωσσών σε χαρισματικούς μαθητές, τα περισσότερα ευρήματα υποστηρίζουν τη σημασία των ειδικών ικανοτήτων για την εκμάθηση μιας δεύτερης γλώσσας. Παρόλα αυτά, φαίνεται ότι η γενική ακαδημαϊκή επίδοση των χαρισματικών μαθητών εξηγεί μέρος της διακύμανσης στην επίδοση τους στις ξένες γλώσσες (Bain, McCallum, Mee Bell, Cochran & Sawyer, 2010). Προκειμένου να διερευνηθούν οι παράγοντες που οδηγούν τους χαρισματικούς μαθητές σε υψηλές ακαδημαϊκές επιδόσεις, έρευνες έχουν μελετήσει το στυλ μάθησης των χαρισματικών παιδιών.

Η σύγχρονη βιβλιογραφία δείχνει ότι οι χαρισματικοί μαθητές προτιμούν περισσότερο να χρησιμοποιούν κιναισθητικό στυλ μάθησης από τους συνομήλικούς τους. Τον κιναισθητικό τρόπο μάθησης επιλέγουν οι μαθητές που θέλουν να μάθουν μέσα από την εμπειρία και γενικά την εμπλοκή τους σε διάφορες δραστηριότητες, όπως το παιχνίδι ρόλων. Στη διαπολιτισμική έρευνα των Price και Milgram (1993, όπως αναφέρεται στους Altun & Yazici, 2010) σε Ισραήλ, Κορέα, Φιλιππίνες, Η.Π.Α., Καναδά και Γουατεμάλα βρέθηκε ότι στις πέντε από τις έξι χώρες οι χαρισματικοί μαθητές προτιμούν τον κιναισθητικό τρόπο μάθησης. Φαίνεται υπάρχουν και διαφυλικές διαφορές. Τα χαρισματικά κορίτσια προτιμούν το ακουστικό στυλ μάθησης, ενώ τα αγόρια μαθαίνουν κυρίως με το κιναισθητικό στυλ μάθησης. Αυτή η διαφορά μπορεί να σχετίζεται με την γλωσσική ανάπτυξη των δύο φύλων, καθώς τα κορίτσια ξεκινούν να μιλάνε νωρίτερα από τα αγόρια και αυτό πιθανά επηρεάζει τον τρόπο που επιλέγουν να μάθουν. Στη σχολική ηλικία, οι χαρισματικοί μαθητές προτιμούν να αξιοποιούν περισσότερο κιναισθητικούς και οπτικούς τρόπους κατά τη μάθηση. Ο ακουστικός τρόπος μάθησης αξιοποιείται κυρίως κατά την εφηβική και πρώιμη ενήλικη ζωή. Στο σύνολο τους, φαίνεται ότι οι χαρισματικοί μαθητές, οι οποίοι σημειώνουν υψηλή ακαδημαϊκή επιτυχία, επιλέγουν να μαθαίνουν μέσα από ποικιλία δραστηριοτήτων, παιχνιδιών, απομνημόνευσης και διαλέξεων και όχι μέσα από τις τυπικές μαθησιακές διαδικασίες (Altun & Yazici, 2010).

Οι μελέτες των αιτιακών αποδόσεων σε χαρισματικά παιδιά είναι σχετικά συχνές στη βιβλιογραφία, και χρονολογούνται από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 και του 1990. Η πλειοψηφία των ερευνών αυτών δείχνει ότι οι χαρισματικοί μαθητές κάνουν ισχυρές εσωτερικές αιτιακές αποδόσεις (Bain et al., 2010). Σε μετανάλυση, οι Dai, Moon και Feldhusen (1998), έδειξαν ότι οι μαθητές υψηλών ικανοτήτων τείνουν να αποδίδουν τις επιτυχίες τους στην ικανότητα και την προσπάθεια. Επιπρόσθετα, φαίνεται ότι οι χαρισματικοί φοιτητές έχουν θετικότερες στάσεις και καλύτερες ικανότητες στην εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας σε σχέση με τους μη χαρισματικούς φοιτητές (Bain et al., 2010).

Κατά την εκμάθηση ξένων γλωσσών,οι έννοιες της ανεξαρτησίας και της αυτονομίας αποτελούν απαραίτητες μεταβλητές. Αν κάποιος δεν γνωρίζει τις ευθύνες του ως μαθητής, τότε πιθανά να μην καταφέρει να μάθει με επιτυχία μια ξένη γλώσσα και γενικότερα καινούρια πράγματα. Η αυτονομία, η ευθύνη και το κίνητρο συνδέονται δηλαδή στενά κατά τη μαθησιακή διαδικασία. Η αυτονομία περιλαμβάνει ένα καλό πλάνο στόχων, τεχνικών μάθησης, οργάνωσης και αυτοαξιολόγησης. Σε

γενικές γραμμές, οι άνθρωποι είναι σε θέση να καταφέρουν πολλά πράγματα και να αντιμετωπίσουν πολλά προβλήματα, εάν μπορούν να κινητοποιηθούν επαρκώς ή εάν γνωρίζουν πώς να κινητοποιήσουν τον εαυτό τους επαρκώς (Yagcioglu,2015).

Πέραν της υψηλής κινητοποίησης, τα χαρισματικά παιδιά φαίνεται ότι αναπτύσσουν γλωσσικές ικανότητες και τρόπο σκέψης σε επαρκή βαθμό πιο γρήγορα από τα υπόλοιπα παιδιά (Okan & Ispinar, 2009). Η υψηλή κλίση τους για μάθηση σε συνδυασμό με τα παραπάνω χαρακτηριστικά πιθανόν εξηγούν τη γρήγορη πρόοδο στις ξένες γλώσσες και τη γρήγορη κατάκτησή τους. Στην έρευνα των Okan και Ispinar (2009) βρέθηκε ότι αυτό που θεωρούν τα παιδιά ευχάριστο, εύκολο ή δύσκολο μπορεί να αλλάξει σύμφωνα με τον τρόπο που διδάσκεται η ξένη γλώσσα, σε αυτή την περίπτωση τα αγγλικά. Οι χαρισματικοί μαθητές ήταν θετικοί στην εκμάθηση των αγγλικών, όμως φαίνεται ότι αυτό δεν οφείλεται αποκλειστικά σε αυτή τη γλώσσα, καθώς η πλειοψηφία των μαθητών εξέφρασε την επιθυμία του να μάθει και άλλες ξένες γλώσσες. Επομένως, η υψηλή κλίση προς τη μάθηση, το ισχυρό εσωτερικό κίνητρο και οι ανεπτυγμένες γνωστικές ικανότητες επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό την επίδοση των χαρισματικών παιδιών στις ξένες γλώσσες και σε συνδυασμό με το κατάλληλο μαθησιακό περιβάλλον μπορεί να οδηγήσουν σε υψηλή ακαδημαϊκή επιτυχία.

Προβλήματα χαρισματικών παιδιών

Σε μεγάλο βαθμό, οι ανάγκες των χαρισματικών παιδιών είναι ίδιες με εκείνες των υπόλοιπων παιδιών. Η διαφορά έγκειται στην ταχύτητα ανάπτυξής τους η οποία γίνεται ταχύτερα από τα υπόλοιπα παιδιά. Ωστόσο, υπάρχουν προβλήματα που παρατηρούνται συχνότερα στα χαρισματικά παιδιά τα οποία μπορούν να χωριστούν σε δύο κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία προβλημάτων οφείλεται στα ατομικά χαρακτηριστικά κάθε παιδιού και η δεύτερη σε εξωτερικούς παράγοντες. Συνδυασμός των παραπάνω χαρακτηριστικών οδηγεί σε προβληματικές συμπεριφορές (Webb, 1994).

Πιο αναλυτικά, η καθυστέρηση ανάπτυξης κινητικών δεξιοτήτων, κυρίως σε χαρισματικά παιδιά προσχολικής ηλικίας, δεν τους επιτρέπει να κάνουν δραστηριότητες που τους αρέσουν, όπως τη ζωγραφική. Πιθανά αποτελέσματα είναι να βιώσουν τα παιδιά έντονη ματαίωση και συναισθηματικά ξεσπάσματα. Ωστόσο, οι σχέσεις τους με τους συνομήλικούς τους φαίνεται ότι είναι υγιείς. Επιπρόσθετα, η υπερβολική αυτοκριτική και η τελειομανία τους δημιουργούν αρκετά υψηλές ή και μη ρεαλιστικές προσδοκίες οι οποίες μπορεί να εμποδίσουν μετέπειτα την ακαδημαϊκή ή επαγγελματική πορεία τους. Η αποφυγή ρίσκων και η ικανότητά τους να εμπλέκονται σε διάφορες δραστηριότητες σε μανιώδη βαθμό μπορεί να οδηγήσουν σε χαμηλές επιδόσεις και σε δυσκολία επιλογής επαγγέλματος στην ενήλικη ζωή (Webb, 1994).

Όσον αφορά τα προβλήματα που οφείλονται σε εξωτερικές πηγές, στην κορυφή βρίσκονται η έλλειψη κατανόησης και υποστήριξης από την οικογένεια, το σχολείο και τους συνομήλικούς τους. Εξ ορισμού τα χαρισματικά παιδιά είναι διαφορετικά από τα υπόλοιπα. Αυτή η διαφορετικότητά τους τούς δημιουργεί ένα δίλημμα στο χώρο του σχολείου, να συμμορφωθούν με τις προσδοκίες, που είναι ίδιες για όλα τα παιδιά, ή να μην συμμορφωθούν με τον κίνδυνο να μη γίνουν δεχτά. Αυτές οι προσδοκίες που δημιουργούνται για τα χαρισματικά παιδιά τα οδηγούν στο να

κρύψουν τις εξαιρετικές δεξιότητές τους. Όταν μια τέτοια κατάσταση συνεχίζεται ανεξέλεγκτα σε συνδυασμό με μια μη υποστηρικτική οικογένεια, τα χαρισματικά παιδιά συχνά οδηγούνται σε κατάθλιψη και χαμηλές ακαδημαϊκές επιδόσεις (Webb, 1994).

Προτάσεις προς γονείς χαρισματικών παιδιών

Η κοινωνική και συναισθηματική επάρκεια των παιδιών είναι ευθύνη κυρίως της οικογένειάς τους. Είναι σημαντικό οι γονείς να ενημερωθούν για την χαρισματικότητα των παιδιών τους με σκοπό την καλύτερη ανατροφή τους. Οι υποστηρικτικές οικογένειες μπορούν να αντιμετωπίσουν δυσάρεστες σχολικές εμπειρίες που πιθανό βιώνουν τα παιδιά τους. Τα προβλήματα μπορούν να προληφθούν, όταν οι γονείς εμπλέκονται στην ανατροφή των παιδιών από μικρή ηλικία. Συγκεκριμένα, οι γονείς πρέπει να κατανοήσουν τα χαρακτηριστικά που κάνουν τα χαρισματικά παιδιά τους να μοιάζουν διαφορετικά ή δύσκολα. Μία ενδιαφέρουσα προοπτική είναι να δημιουργηθούν ομάδες γονέων χαρισματικών παιδιών. Μέσα από την συζήτηση οι γονείς μπορούν να μοιραστούν τις εμπειρίες τους σχετικά με την ανάπτυξη των παιδιών τους και να ενημερωθούν για συγκεκριμένα ζητήματα που τους προβληματίζουν (Webb, 1994).

Οι γονείς των χαρισματικών παιδιών παροτρύνονται να αφήσουν τα παιδιά τους να ζήσουν φυσιολογικά παιδικά χρόνια χωρίς πιέσεις και χωρίς να έχουν υπερβολικές φιλοδοξίες για εκείνα. Οι οικογένειες αυτών των παιδιών συχνά έχουν στο επίκεντρό τους τις ανάγκες των παιδιών και αφιερώνουν αρκετό χρόνο στην ανάπτυξη των ιδιαίτερων ικανοτήτων τους. Τα χαρισματικά παιδιά συνήθως μεγαλώνουν σε οικογένειες πλούσιες σε ερεθίσματα που διεγείρουν την ευφυΐα και τη δημιουργικότητά τους. Επιπρόσθετα, αυτά τα παιδιά αποκτούν μεγαλύτερη ανεξαρτησία από τους συνομήλικούς τους πιθανόν λόγω της ισχυρής θέλησης και αποφασιστικότητας που τα διακρίνουν. Τα χαρισματικά παιδιά που μεγαλώνουν σε οικογένειες που συνδυάζουν τη διέγερση και την ανατροφή είναι πιο ευτυχισμένα, πιο συνειδητοποιημένα και με συγκεκριμένους στόχους, σε αντίθεση με τις οικογένειες που έχουν ένα ή και κανένα από αυτά τα χαρακτηριστικά (Winner, 2000).

Όσον αφορά την κοινωνική ζωή τους, τα χαρισματικά παιδιά στον ακαδημαϊκό τομέα αντιμετωπίζουν διπλά κοινωνικές και συναισθηματικές δυσκολίες από τους συνομήλικούς τους. Υψηλά επίπεδα χαρισματικότητας οδηγούν στη μοναξιά και στην απομόνωση. Πολλά χαρισματικά παιδιά σχολικής ηλικίας κρύβουν τις ικανότητες τους με την ελπίδα να γίνουν δεκτοί από τους υπόλοιπους. Οι χαρισματικοί έφηβοι στις τέχνες, στη μουσική και στον αθλητισμό αντιμετωπίζουν παρόμοιες δυσκολίες με τους συνομήλικούς τους, σε αντίθεση με εκείνους που είναι ακαδημαϊκά χαρισματικοί. Τα παιδιά που είναι χαρισματικά σε όλους τους τομείς έχουν την τάση να είναι εσωστρεφή και να περνούν περισσότερο χρόνο μόνα τους (Winner, 2000).

Προτάσεις προς εκπαιδευτικούς χαρισματικών παιδιών

Η γνώση των εκπαιδευτικών και η εκπαίδευσή τους σχετικά με την χαρισματικότητα παίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της στάσης τους προς τα χαρισματικά παιδιά (Baser & Kanar, 2014). Οι εκπαιδευτικοί με καθόλου ή λιγότερες γνώσεις σχετικά με τη χαρισματικότητα συχνά υιοθετούν λανθασμένες αντιλήψεις ή μύθους απέναντι σ’αυτήν. Μερικοί από αυτούς ισχυρίζονται ότι κάθε παιδί είναι χαρισματικό και ότι δεν υπάρχει χαρισματικό παιδί. Μια άλλη λανθασμένη αντίληψη

είναι ότι εφόσον ένα χαρισματικό παιδί αντιμετωπίζει μια δυσκολία, δεν μπορεί να είναι χαρισματικό. Μια άλλη συχνή αντίληψη αναφέρεται στο ότι η νοημοσύνη είναι σταθερή και δεν αλλάζει, καθώς πολλοί εκπαιδευτικοί συνδέουν τη νοημοσύνη με την κληρονομικότητα και αγνοούν τους άλλους παράγοντες.

Καθώς οι μαθητές σε κάθε τάξη έχουν διαφορετικά επίπεδα ετοιμότητας, ικανοτήτων και ενδιαφερόντων, απαιτούνται διαφορετικά ερεθίσματα και εκπαιδευτικές τακτικές για κάθε μαθητή. Οι χαρισματικοί μαθητές χρειάζονται συχνά ένα διαφοροποιημένο πρόγραμμα διδασκαλίας και διαφοροποιημένες στρατηγικές, ώστε να αναδείξουν στο μέγιστο το δυναμικό τους στις δεξιότητες, τα ταλέντα και τις ικανότητές τους (Celik-Sahin & Schmidt, 2014).

Κάποιες εκπαιδευτικές μέθοδοι, όπως η άμεση διδασκαλία, η συνεχής εξάσκηση και οι μέθοδοι ανάγνωσης, είναι προτιμώμενες από τους δασκάλους στην εκμάθηση μιας γλώσσας. Αυτές οι μέθοδοι, που είναι δασκαλοκεντρικές, απαιτούν περισσότερη ενεργό συμμετοχή από τον εκπαιδευτικό και λιγότερη από τους μαθητές. Η άμεση εκπαιδευτική μέθοδος είναι αποτελεσματική, όταν παρουσιάζεται ένα νέο υλικό για αργούς και νέους μαθητές, οι οποίοι σκέπτονται βασισμένοι στην επανάληψη και την πρόβα. Αυτού τους είδους η διδασκαλία προκαλεί συχνά ανία στους χαρισματικούς μαθητές. (Baser & Kanar, 2014). Καθώς οι καθιερωμένες προσεγγίσεις διδασκαλίας για μαθητές σε τυπικές τάξεις δεν είναι κατάλληλες για τους χαρισματικούς μαθητές, οι εκπαιδευτικοί χαρισματικών παιδιών πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι η αποτελεσματική διδασκαλία σε χαρισματικούς μαθητές συνίσταται στην υιοθέτηση μιας ευρείας ποικιλίας προσεγγίσεων και τεχνικών, που βασίζονται στη μαθητοκεντρική προσέγγιση (Celik-Sahin & Schmidt, 2014).

Τα υλικά που αξιοποιούνται κατά τη διδασκαλία μιας γλώσσας πρέπει να σχεδιάζονται και να προσαρμόζονται στις ανάγκες των χαρισματικών παιδιών. Τα υλικά που σχεδιάζονται συνήθως δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες των χαρισματικών παιδιών. Για παράδειγμα, τα χαρισματικά παιδιά θεωρούν βαρετές τις ασκήσεις εξάσκησης στα βιβλία γραμματικής και κειμένων, καθώς επαναλαμβάνονται και απαιτούν χρόνο χωρίς να διεγείρουν το ενδιαφέρον τους. Αντί για ασκήσεις συμπλήρωσης κενών, οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να εστιάσουν σε ασκήσεις με ανοιχτές ερωτήσεις και ελεύθερης έκφρασης καθώς και σε διαδραστικές δραστηριότητες όπως το role-playing (Baser & Kanar, 2014). Καλό θα ήταν επίσης οι εκπαιδευτικοί να διοργανώνουν διάφορες δραστηριότητες όπως εκπαιδευτικές εκδρομές, παρουσιάσεις με χρήση πολυμέσων, άλλους ομιλητές ώστε να καταστήσουν το μάθημα πιο ενδιαφέρον και ελκυστικό.

Οι Maker και Nielson (1996) πρότειναν μια σειρά από αρχές προκειμένου να βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς να τροποποιήσουν μαθησιακά περιβάλλοντα για χαρισματικούς μαθητές. Το περιβάλλον πρέπει να είναι μαθητο-κεντρικό παρά δασκαλο-κεντρικό και να εστιάζει στην ανεξαρτησία των μαθητών. Πρέπει επίσης να είναι ανοιχτό σε νέες ιδέες, σε καινοτομίες και στην εξερεύνηση. Είναι πολύ σημαντικό να προωθεί την αποδοχή παρά την κριτική. Εξίσου σημαντικό είναι να είναι περίπλοκο παρά απλό, παρέχοντας επιλογές για μια ομάδα διαφορετικών ατόμων παρά για μια ομάδα ως ένα οργανωμένο σύνολο ατόμων. Αναγνωρίζοντας τις ιδιαιτερότητες των χαρισματικών μαθητών σε ένα κατάλληλο μαθησιακό πλαίσιο, μπορούμε να αναδείξουμε στο μέγιστο τις δυνατότητές τους και να ενισχύσουμε τη

διαφορετικότητά τους προς όφελος όχι μόνο των συγκεκριμένων μαθητών, αλλά και του συνόλου της κοινωνίας μας.

Βιβλιογραφία

Altun, F. &Yazici, H. (2010). Learning styles of the gifted students in Turkey. *Procedia - Social and Behavioral Sciences (9),* 198- 202.

Amjah, H. (2013). A study of teacher's strategies so develop student's interest towards learning English as a second language. *Procedia - Social and Behavioral Sciences 134,* 188- 192.

Baddeley, A. D., & Hitch, G. (1974). Working memory. In G.H. Bower (Eds.), *The psychology of learning and motivation: Advances in research and theory* (Vol. 8, pp. 47-89). New York: Academic Press.

Bain S. K., McCallum R. S., Mee Bell S., Cochran J. L. & Sawyer S. C. (2010). Foreign language learning aptitudes, attributions and achievement of postsecondary students identified as gifted. *Journal of Advanced Academics,* 22 (1), 130-156.

Baser & Kanar (2014). How can you gift to second language young learners. *Procedia – SocialandBehavioralSciences,* 136, 246-249.

Bley-Vroman, R. (1988). The fundamental character of foreign language learning. In W. Rutherford & M. Sharwood Smith (Eds.*), Grammar and second language teaching: A book of readings* (pp. 19-30). Rowley, MA: Newburry House.

Celik-Sahin & Schmidt (2014). Teaching Techniques and Activities for the Education of the Gifted Young Scientist. *Journal for the Education of the Young Scientist and Giftedness, 2 (1),* 53-67.

Clark, B. (2002). *Growing up gifted (6th ed.).* Upper Saddle River, NJ: Merrill/Prentice Hall.

Dai, D. Y., Moon, S., & Feldhusen, J.F. (1998). Achievement motivation for gifted students: A social cognitive perspective. *Educational Psychologist, 33,* 45-63.

Feldhusen, J. F. (2001). Education for gifted and talented children. In N. J. Smelser & P. B. Baltes (Eds.), *International Encyclopedia of Social and Behavioral Sciences* (pp. 4208-4213). UK: Elsevier.

Johnson, J., Im-Bolter, N. & Pascual-Leone, J. (2003). Development of mental attention in gifted and mainstream children: The role of mental capacity, inhibition and speed of processing. *Child Development, 74 (6),* 1594- 1614.

Maker, C.J. & Nielson, A.B. (1996). *Curriculum development and teaching strategies for gifted learners. (2nd ed.).* Austin, TX: Pro-Ed.

National Association for Gifted Children (2010). Redefining giftness for a new century: shifting the paradigm. Ανακτήθηκε 23 Απριλίου 2016 από: http://www.nagc.org/sites/default/files/Position%20Statement/Redefining%20Giftedness%20for%20a%20New%20Century.pdf

Okan, Z. & Ispinar, D. (2009). Gifted students' perceptions of learning English as a foreign language. *Educational Research and Review, 4(4),* 117- 126.

Scott WA, Ytreberg LH (1990). *Teaching English to Children.* New York:Longman Inc.

Webb, J. T. (1994). Nurturing social emotional development of gifted children. Ανακτήθηκε 23 Απριλίου 2017 από: https://www.ericdigests.org/1995-1/social.htm

Winner, E. (2000). The origins and ends of giftedness. *American Psychologist, 55(1),* 159- 169.

Yagcioglu, O. (2015). New approaches on learner autonomy in language learning. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 199,* 428- 435.